

سند/ مفاد پیمان سعدآباد

۱۲ فروردین ۱۳۹۵ ساعت ۲۱:۵۹

هر یک از دول متعاقد در مقابل یکدیگر متقبل می‌شوند که در هیچ مورد خواه به تنهایی و خواه به معیت یک یا چند دولت دیگر به هیچ گونه عملیات متجاوزانه بر علیه یکدیگر مبادرت نمایند.

پیمان سعدآباد همان عهدنامه عدم تعرض بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت پادشاهی افغانستان و دولت جمهوری ترکیه و دولت پادشاهی عراق است که مشتمل بر ده ماده بوده و در تاریخ ۱۷ تیر ماه ۱۳۱۶ مطابق ۸ ژوئیه ۱۹۳۷ در قصر سعدآباد به امضاء رسیده است. متن عهدنامه که در جلسه بیست و پنجم اسفند ماه ۱۳۱۶ به تصویب مجلس شورای ملی رسید به شرح زیر است:

عهدنامه عدم تعرض یا پیمان سعدآباد

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

اعلیحضرت پادشاه افغانستان

اعلیحضرت ملک عراق

و حضرت رییس جمهور ترکیه

نظر به تمایلی که در فراهم ساختن موجبات حفظ روابط ودادیه و حسن تفاهم بین خود با تمام وسائل موجوده خود دارند و برای تأمین و استقرار صلح و امنیت در شرق نزدیک به وسیله تضمینات تکمیلیه در حدود میثاق جامعه ملل و برای کمک به صلح عمومی و برای ایفاء به وظایفی که به موجب عهدنامه تحریم جنگ مورخه ۲۷ اوت ۱۹۲۸ پاریس و عهدود دیگر که در آنها شرکت نموده اند متقبل شده اند و تماماً با میثاق جامعه ملل و عهدنامه تحریم جنگ موافقت دارد.

تصمیم گرفتند که این عهدنامه را منعقد نمایند و برای این منظور نمایندگان مختار خود را به قرار ذیل:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران: جناب آقای عنایت الله سمیعی وزیر امور خارجه ایران.

اعلیحضرت پادشاه افغانستان: جناب آقای فیض محمدخان وزیر امور خارجه افغانستان.

اعلیحضرت پادشاه عراق: جناب آقای دکتر ناجی الاصلیل وزیر امور خارجه عراق.

حضرت رییس جمهور ترکیه: جناب آقای دکتر توفیق رشدی اراس وزیر امور خارجه ترکیه.

تعیین نموده اند و مشارالیه بعد از ارائه اختیارنامه های خود که به طور مرتب تنظیم شده بود در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱

دول متعاهد متعهد می شوند که سیاست عدم مداخله مطلق در امور داخلی یکدیگر را تعقیب نمایند.

ماده ۲

دول متعاهد معظمه صریحاً متقبل می شوند که مصونیت حدود مشترک یکدیگر را کاملاً محترم بشمارند.

ماده ۳

دول متعاهد معظمه موافقت می نمایند که در کلیه اختلافات بین المللی که با منافع مشترک آنها مربوط باشد با یکدیگر مشورت نمایند.

ماده ۴

هر یک از دول متعاهد در مقابل یکدیگر متقبل می شوند که در هیچ مورد خواه به تنهایی و خواه به معیت یک یا چند دولت دیگر به هیچ گونه عملیات متجاوزانه بر علیه یکدیگر مبادرت ننمایند.

عملیات ذیل تجاوز محسوب می شود:

اول - اعلان جنگ.

دوم - تهاجم به وسیله قوای مسلح یک مملکت حتی بدون اعلان جنگ به خاک مملکت دیگر. سوم - حمله به وسیله قوای بری و بحری یا هوایی حتی بدون اعلان جنگ به خاک یا به سفاین و یا به هواپیماهای مملکت دیگر.

چهارم - کمک یا همراهی مستقیم یا غیر مستقیم به متجاوز.

عملیات ذیل تجاوز محسوب نخواهند شد:

۱ - اجرای حق دفاع مشروع یعنی مقاومت در مقابل یک اقدام متجاوزانه به طوری که فوقاً تعریف شد.

۲ - اقدام در اجرای ماده ۱۶ میثاق جامعه ملل.

۳ - اقدام در اثر تصمیم متخذ به توسط مجمع عمومی یا شورای جامعه ملل یا برای اجرای بند ۷ ماده (۱۵) میثاق جامعه ملل مشروط بر اینکه در مورد اخیر این اقدام بر ضد دولتی به عمل بیاید که بدو مبادرت به تجاوز نموده باشد.

۴ - مساعدت به دولتی که مورد حمله و تهاجم یا اعلان جنگ یکی از دول متعاقد برخلاف مقررات عهدنامه تحریم جنگ مورخه ۲۵ اوت ۱۹۲۸ پاریس واقع شده باشد.

ماده ۵

هر گاه یکی از دول متعاقد معتقد شود که ماده چهارم این عهدنامه نقض و یا در شرف نقض می باشد بلافاصله موضوع را در پیشگاه شورای جامعه ملل مطرح خواهد ساخت.

مقررات مذکوره در فوق لطمه‌ای به حق دولت مزبور دائر به اتخاذ هر گونه رویه که در این موقع لازم بداند وارد نخواهد ساخت.

ماده ۶

هر گاه یکی از دول متعاقد بر علیه دولت ثالثی مبادرت به تجاوز نماید طرف دیگر می تواند بدون اطلاع قبلی این عهدنامه را نسبت به متجاوز فسخ بنماید.

ماده ۷

هر یک از دول متعاقد متقبل می شوند که در حدود سرحدات خود از تشکیل و یا عملیات دستجات مسلح و از ایجاد هر گونه هیأت و یا تشکیلات دیگری برای تخریب مؤسسات موجوده و یا برای اختلال نظم و امنیت هر قسمتی از خاک متعاقد دیگر (سرحدی یا غیر سرحدی) و یا برای واژگون ساختن طرز حکومت طرف دیگر جلوگیری نمایند.

ماده ۸

نظر به اینکه دول متعاقد میثاق عمومی تحریم جنگ مورخه ۲۷ اوت ۱۹۲۸ را به رسمیت شناخته‌اند و به موجب میثاق مزبور تسویه یا حل هر گونه اختلاف یا تنازع (قطع نظر از کیفیت یا منشأ آن) که ممکن است بین آنها بروز نماید باید فقط به وسائل مسالمت‌آمیز به عمل آید این مقررات را تأییدنموده و اعلام می‌دارند که به هر طریق مسالمت‌آمیزی که برای این منظور فعلاً بین دول متعاقد موجود و یا در آتیه موجود شود متوسل خواهند شد.

ماده ۹

هیچ یک از مواد این عهدنامه نمی‌تواند به هیچ وجه تعهداتی را که دول متعاقد به موجب میثاق جامعه ملل متقبل شده‌اند تضعیف نماید.

ماده ۱۰

این عهدنامه که به زبان فرانسه نوشته شده در چهار نسخه به امضاء رسیده و هر یک از دول متعاقد دریافت یک نسخه آن را اعتراف می‌نمایند برای مدت پنج سال منعقد می‌گردد.

در انقضای این مدت عهدنامه مزبور به جز در موردی که یکی از دول متعاقد با اطلاع قبلی شش ماه فسخ آن را اعلام نماید برای پنج سال دیگر به خودی خود تجدید خواهد شد و این عمل مرتباً تکرار می‌شود تا آنکه یک یا چند دولت متعاقد فسخ آن را با

اطلاع قبلی شش ماه اعلام دارند.

این عهدنامه در صورتی هم که به توسط یکی از دول متعاهد فسخ شود بین دول متعاهد دیگر معتبر خواهد بود. این عهدنامه به توسط هر یک از دول متعاهد بر طبق مقررات قانون اساسی آن مملکت به تصویب خواهد رسید و در جامعه ملل به توسط رئیس دارالانشاء ثبت خواهد شد و از رئیس دارالانشاء تقاضا خواهد شد که آن را با اطلاع سایر دول عضو جامعه برساند اسناد تصویب آن به توسط هر یک از دول متعاهد به دولت ایران تسلیم خواهد گردید به محض اینکه اسناد تصویب از طرف دو دولت متعاهد تسلیم شده این عهدنامه بین آن دو دولت به موقع اجراء گذارده خواهد شد و راجع به دولت ثالث وقتی به موقع اجراء گذارده می شود که دولت مزبور اسناد تصویب آن را تسلیم نماید و به همین قسم در مورد دولت چهارم نیز رفتار خواهد شد به محض تسلیم هر یک از اسناد تصویب مراتب به فوریت به توسط دولت ایران به تمام امضاکنندگان این عهدنامه اشعار خواهد شد.

در کاخ سعدآباد (تهران) ۱۷ تیر ماه ۱۳۱۶

عهدنامه عدم تعرض موسوم به پیمان سعدآباد منعقد شده بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت افغانستان و دولت جمهوری ترکیه و دولت عراق به شرح بالادرجه ۲۵ اسفند ماه ۱۳۱۶ تصویب شده است.

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۱۹۷۹۴/سعدآباد-پیمان-مفاد-سند>